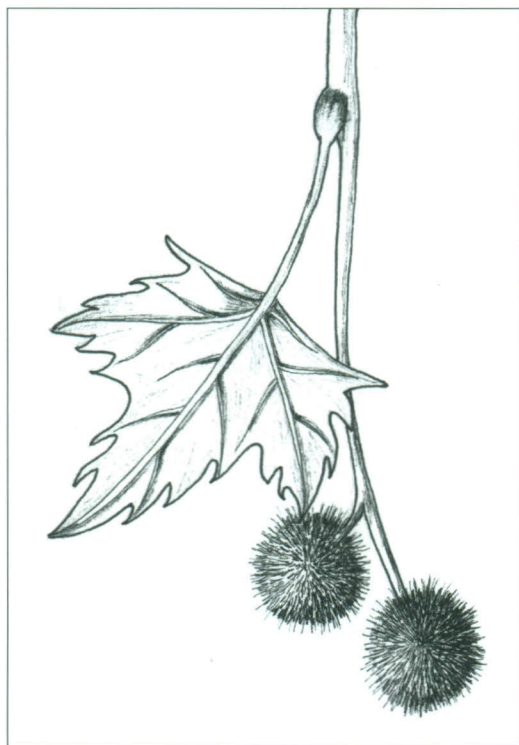

El rebuig a la tallada dels arbres de Can Llauder. Un canvi de paradigma

Josep M. Panareda

Dibuix de la fulla i fruits del plàtan: Maravillas

Per començar demano disculpes per emprar una paraula tan poc corrent com "paradigma". És per donar més força a la idea de canvi. Paradigma vol dir un model, una manera de plantejar una idea.

— Tot ve del darrer *Bagant* (número 21), on la portada, l'editorial i un article són dedicats a la tallada d'arbres a la ribera del torrent del Reguissol prop de can Llauder. En llegir-ho vaig pensar quina atzagaiada hauran fet aquesta gent! En l'article es diu textualment: "No ha quedat cap arbre, ho han arrasat tot. Només resta desolació i tristor, molta tristor". Amb el *Bagant* sota el braç, la càmera i un bloc me'n vaig cap al camí de can Portell.

— Passejant vaig veure els efectes de la tallada, com havien deixat l'indret i com havien respost les plantes. Em van venir moltes imatges i idees, que molt difícilment les puc escriure en un article breu, però que pot expressar-se en "com hem canviat tots plegats, en la manera de percebre l'entorn, d'aprofi-

tar-lo i defensar-lo". És allò del canvi de paradigma.

— Primer em van venir records d'infantesa. A casa teníem uns quants plàtans i la seva tallada periòdica era molt important per l'economia domèstica. Els regaven l'estiu i l'herba que hi creixia era segada per al bestiar. El meu pare veia el dimoni quan hi creixia un esbarzer; l'arrencava tot seguit, abans que s'estengués més. Fins la fullaraca s'apilava la tardor i era duta a casa en carro per a jaç. Els plàtans eren un conreu, se seleccionaven els millors tanyes, es regaven, s'esporgaven i es tallaven tots alhora.

Ara els aprofitaments forestals són poc rendibles, i molts no ho són gens. Alhora els sistemes de vida han canviat. Pocs vivim del camp i del bosc i la majoria treballem en la indústria o en els serveis. Portem una vida urbana i tenim una nova percepció de l'entorn. Els plàtans per a molts ja no són una arbreda neta, sinó un indret per a passejar seguint una pista o un corriol. Abans era necessari tallar per poder mantenir el profit. Ara es veu amb mals ulls, un escàndol.

— Abans els pagesos no eren científics de la natura, però sí uns bons coneixedors de com havien de tenir cura dels camps i dels boscos per a poder subsistir i no hipotecar les futures collites o tallades d'arbres. Ara se sap molt més de com funcionen els sistemes naturals i quines plantes i animals hi ha en cada territori i com viuen. Però aquest coneixement ben sovint serveix ben poc per al bon ús dels boscos. Només interessa tenir un entorn o un marc maco, verd i fresquet. És el que més necessitem i volem.

— Però conèixer com és aquest entorn ja és una altra cosa. Per això em pregunto el per què de les queixes i del rebuig de la tallada de plàtans, si realment es tracta d'una arbreda plantada i ara ben poc aprofitada forestalment. És només un paisatge verd que agrada i ens dóna frescor. Comprenc i entenc les queixes i protestes, sobretot si hi ha hagut actuacions incorrectes, però no ens podem quedar només amb això. Cal anar més enllà.

— Cal preguntar-nos si aquest paisatge té altres valors. Hi ha valors humans que testimonien usos antics, o no tant antics, com són els mateixos plàtans o altres arbres plantats, com la robínia, el lledoner, la noguera o els pins, o les rescloses i els recs, alguns encara actius, o les feixes amb els marges encara insinuats. I sobretot hi ha tota una flora i fauna que fan que aquest paisatge forestal de la ribera del Reguissol sigui un tresor natural. Hi ha verns, freixes, oms i alzines. I sobretot hi ha nombroses herbes d'ambients humits de gran importància ecològica. La tallada ha afavorit aquest conjunt d'herbes de notable valor biològic, el que denota que malgrat les plantacions d'arbres hi ha una bona qualitat ambiental.

Que siguin arbres plantats no vol pas dir que no tinguin interès paisatgístic.

— Ara només he volgut donar un toc d'alerta, que cal anar més enllà de la queixa. Hem d'aprofitar l'avinentesa per conèixer millor el nostre entorn i com ha anat canviant i fer-lo conèixer a tots els ciutadans. Així segur que assolirem tenir el paisatge que volem i necessitem. Queda molt per observar, aprendre i ensenyar, i també molt per a saber gestionar adequadament el nostre entorn.